

חלופי אגרות ושירים בין הר"ן, אברהם בר יצחק הלוי

אוצר החכמה

דון יהודה בר ששת קרשקש ודון חסדאי קרשקש

אה"ח 1234567

יוצא לאור ע"י ליאון אריה פלדמן

רבי הלכה ואדירי תורה הכותבים אגרות מליצה ומחברים פיוטים ושירים — אינם הזיון בדתי רגיל בתקופת שלטונה של השירה הספרדית. די להזכיר שמות כגון רב האיי גאון, רבי שמואל הנגיד ורבי יצחק אבן גיאת, שהיו גדולי תורה ויחד עם זה עסקו בשירה. גם הריב"ש, בן דורו הצעיר של הר"ן¹, עסק בשירה². שירים לר"ן לא נמצאו עד כה. ב"אוצר השירה והפיוט" לדודזון³ נזכרה רק קינה אחת על שם נסים בן ראובן, על פי לנדסהוט⁴ וצונץ⁵, שאמנם לא הגיעה לידנו. יש אפוא משום חדוש במליצות ובשירים לר"ן ולבני דורו המתפרסמים כאן לראשונה.

חליפת האגרות והשירים מתחילה בכתובת: "העיר ה' את לב אדונינו מרנה ורבנה הרב הגדול רבינו נסים בר ראובן ז"ל בחודש תמוז שנת ק"ל לפרט היצירה בעיר ברצלונה אחר צום הד' לישא קינה על בית קדשינו ותפארתינו" וכו' ואחריה בא השיר "נבט לארץ". שיר זה הגיע לידי ידידו של הר"ן, אברהם בר יצחק הלוי בגירונה, ועורר אותו לחבר את הקינה "אם שערו", ששלחה לר"ן. הר"ן השיב באגרת שבה הודיע בין השאר שמשוררי ברצלונה נתנו יתרון לשירו "נבט לארץ" על השיר "אם שערו", וכן שלח שיר חדש, את הסליחה "נפש שחה", שחבר בשבת חזון, ועורר את אברהם בר יצחק שיחבר אף הוא שיר חדש. ואמנם חבר אברהם סליחה "אומרה לנפש" ושלחה אל הר"ן ובפי השליח שם את הדברים: "מי (על שולחני) יתן יתרון לי עליו בתורה ובחכמה כאשר לי יתרון במלאכת השיר". אשתו של אברהם, בשמעה את הדברים האלה, העירה: "למה תדבר כדברים האלה, הלא יש לך יתרון עליו בזה כאשר בזולת". הר"ן חזר בתשובתו על הטענה שבמכתבו הקודם: "כך מורין בי מדרשא כל קדיש ועיר, סבין ורובין לקיש ובכיר, שיש ל"נבט" על "אם שערו" יתרון רב מאד, ושיש ל"נפש שחה" על "אומרה לנפש" יתרון מורגש בעל שיעור". אף על פי כן נותן הר"ן צדק לדברי רעיתו של אברהם והוא מחליט כי "לכבודה אתן [ל] כנורי מעט שנות לחמלה עליך, פן יאמרו המושלים: יכלתיך". בהגיע הכתבים לדון יהודה בר ששת קרשקש "לבש קנאה" ושלח אל אברהם בר

- 1 פרטים על תולדותיו מובאים במהדורתי שיטה להר"ן — כתובות, ירושלים תשכ"ו, וגם במחקרי Studies in the Life and Times of Nissim b. Reuben Gerondi of Barcelona (circa 1340—1380), אוניברסיטת קולומביה, ניו-יורק, 1967.
- 2 ראה דב ירדן, ספונות ח (חשכ"ד), עומד רנח. שם, עמודים רס—רסג, פרסם ירדן קינה ארוכה, בת 87 בתים, לריב"ש (נדפסה מחדש בספרו "שפוני שירה", ירושלים תשכ"ז 97—103).
- 3 כך ג, אות נ, סימן 605.
- 4 עמודי העבודה, 282.
- 5 ליטרטורגשיכטה, 507.

יצחק⁶ את מליצתו וחרוזיו "כמשתבח ומשבח מקומו וגורע מעלת מקומו ממלאכת השיר". קרשקש חבר מליצה "בעלות תמרות" וכן שיר גדול בן ע"ב בתים "שעיפי השיר" ועוד שיר תוכחה בן 19 בתים "יחידה מה תבואני" ושלחם אל אברהם בר יצחק. זה האחרון לא טמן ידו בצלחת וחבר מליצה "בהשמע דבר" ושיר "פנו אלי" בנויים על תבות החרוזים שבמליצה ובשיר של קרשקש כסדרן. קרשקש ענה בשיר חדש "אני אצדיק" ואברהם ענה בשיר "אלבש מערוגת", בחרוזים מיוסדים על חרוזי קרשקש. קרשקש שב שלישיית "ליסד חרוזים אלו על החרוזים אשר עשה" וחבר שיר "אדמה איש". באותו הלילה שב אברהם בר יצחק רביעית לענות לשירו של קרשקש "בשירים נוסדים על החרוזים ההם בעצמם" וחבר שירו "ומה לי עוד". ובעת ההיא, בראות החכם הנשיא דון חסדאי קרשקש את סליחת הר"ן "נפש שחה" ואת סליחת אברהם בר יצחק "אומרה לנפש", נתעורר לעשות סליחה אחרת על הדרך ההיא וחבר את סליחתו "חם לבי". בזה מסתימת חליפת האגרות והשירים. הטכסט נתן כאן בעקרו על פי כתב יד מונטפיורי II, 371 (קטלוג הירשפלד, 117), דפים סה:—עז: (38:—50:). כתב יד זה משובש מאוד ומונע את ההבנה בהרבה מקרים. ההתחלה, מן "העיר ה' את לב אדונינו" עד סוף בית שני בשיר "נפש שחה", נמצאת גם בכתב יד אוקספורד 2000 (קטלוג נויבאואר, 686). החומר מן "להציץ באשנבי שירנו" במליצת אברהם בר יצחק "את קול" עד סוף השיר "שעיפי הזמיר" נמצא גם בכתב יד סינסינטי (הברו יוניון קולג') מספר 315, דפים 11א—12ב*.

העיר ה' את לב¹ אדונינו מרנה ורבנה הרב הגדול רבינו נסים בר ראובן ז"ל בחודש תמוז שנת ק"ל לפרט היצירה בעיר ברצלונה אחר צום הד'² לישא קינה על בית קדשינו ותפארתינו³ ועל גלותינו ועבדותינו, ה' ברחמיו וחסדיו יוציאנו ממנו לחרות⁴ ויבנה בית קדשו לעינינו ויחזיר העבודה לתוכו במהרה בימינו. וזה נוסחה לתמרור לו ישקלו⁵:

6 ראה עבודתי לקבלת תואר דוקטור לספרות עברית ישיבה אוניברסיטה, ניו-יורק, 1957, R. Abraham b. Isaac ha-Levi TaMaKh: Two hitherto unknown Commentaries on Portions of Proverbs and Lamentations, (Mic. 60—485). וגם מהדורתי החדשה של פירושו לשיר השירים על פי כתבי יד ודפוסים ראשונים, Studia Semitica Nederlandica, אססען, הולנד 1967; ומחקרי על ר"א הלוי תמ"ך: חכם גירונדי וכו', הדרום, כה, גיסן תשכ"ז; פיוט לסדר פסח, שם, כרך כז, גיסן תשכ"ח (עומד להופיע).

* אני מודה לידידי ד"ר דב ירדן שהסב את תשומת לבי לשני כתבי היד האחרונים ואשר בחסדו העמיד לרשותי צלום והעתקה מכ"י סינסינטי. הוא גם עבר על כל החומר ובעת ההכנה לדפוס הוסיף הערות חשובות.

- 1 ע"פ ירמיה נא יא. 2 שבעה עשר בתמוז. ע"פ זכריה ח יט: צום הרביעי.
- 3 ישעיה סד י. לישא — בכתב היד: לישף.
- 4 ע"פ הגדה של פסח: הוציאנו מעבדות לחרות; ישעיה סג ז: כרחמיו וכרב חסדיו.
- 5 הכונה כנראה לפיוטו של יהודה הלוי "לו ישקלו", דודזון ל 560. סימן: נסים.

על פי ישעיה ה ל.	6
ע"פ נגעים יד ג: העריב שמשו.	8
ע"פ ישעיה נ יא.	9
ע"פ תהלים קכד. ופח — בכתב היד: פח.	11
יוקשי — היצר הרע. השוה גבירול, אלהים אלי: יוקשי תכבש.	
מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא.	12
ע"פ ישעיה מג כד.	13
ע"פ איוב לט ה. פרא — את היצר הרע.	14
ע"פ שופטים ה כא. ולא זכר — בכתב היד: ולהזכר.	15
ע"פ יחזקאל טז נה.	16
ע"פ יונה ג ו.	19
ע"פ ישעיה יא ב.	21
ירמיה יא ה.	22
סימן: אברהם הלוי.	
ע"פ ירמיה ב יב.	23
ע"פ הושע ב כד.	24
ע"פ תהלים עט א; שמואל ב ז י.	25
ע"פ דברים ב ה.	26
ע"פ איוב כז ה.	27
ע"פ ירמיה ג כא; העוה — בכתב היד: הענה.	28
ע"פ ירמיה לא יח: איכה ה כא.	29

ובבוא דברי לפני אדוננו בברצלונה אחז מדת קונו שהוא מצחק עם בריותיו ³⁰ ולגודל אהבתו האריך עמי דברי דודים והמשיך פעם ושתיים כתביו אלי על זה וכה כתב אלי:

כמה פיוטין אשר בָּנִינוּ שנינו אנהנו על בית קדשינו ותפארתינו ³¹ מה יצדק ³² כבד פה ³³ עם נעים זמירות ³⁴ כמוני כמוך ³⁵, וקנה רצוץ ³⁶ את עט סופרים כעטי כעטך. ואם החכמים והמשוררים אשר פה נתנו יתרון ל"נבט" ³⁷ על "אם שער" ³⁸ אמרתי בנית אותה מתרומם למען החשיבני ולזה אני שולח לך סליחה אחרת נבנתה בְּלָה ביום שבת חזון מלבד האחרון ממנה שהוא "וערכתי מהלל" ³⁹, וכשלושה תיבות החלפו בתוכה באחרות היתה כוונתי בה מכוונה על הלב אשר היה נשבר ונדכה ⁴⁰ בעת התעוררות המגפות שעברו, מדוע לא עמד טעמו בו ⁴¹, וחברתיה ע"ד טענת אדם ונפשו / / והנה נוסחה:

וְהוֹמָה עַל מַפְעָלִי	נֶפֶשׁ שָׁחָה לְמוֹקְשִׁי
מִתּוֹךְ מִסְגֵּר כְּבָלִי ⁴²	בִּידֶךָ צֵאת לַחֲפָשִׁי
בְּהִטִּיבֶךָ מַעֲלָלִי ⁴³	וּלְעֵלוֹת לְמָרוֹם קֶדְשִׁי ⁴⁴
וּמָה תִּהְיֶה מִי ⁴⁵	מָה תִּשְׁתַּחֲוֶה נִפְשִׁי
וּמִרְיֶךָ יְבִהִילֵנִי	5 סֶלָף דְּרָפֶךָ ⁴⁶ חִילִי
כְּסֶלֶךְ ⁴⁸ יִשְׁפִּילֵנִי	וְאִם רוֹם כְּסִילִי ⁴⁷
מִמֶּךָ יִגְאָלֵנִי	אֲבָל כְּסִילִי בְּצוֹר גּוֹאֲלִי ⁴⁹
אֶל עַל יִקְרְאֵנִי ⁵⁰	וַיִּדְעָתִי לְהַכְשִׁילִי
יְפֹול נְעִימִים חֲבָלִי ⁵¹	אֲכֵן בְּצִדְקַת מְחוֹלָלִי
וּמָה תִּהְיֶה מִי	10 מָה תִּשְׁתַּחֲוֶה נִפְשִׁי

- 30 ע"פ עבודה זרה ג: עם בריותיו משחק.
 31 ישעיה סד י.
 32 על פי איוב ט ב.
 33 שמות ד י.
 34 על פי שמואל ב כג א.
 35 מלכים א כב ד.
 36 ע"פ ישעיה מב ג.
 37 לקינת רבנו נסים "נבט לארץ" שלעיל.
 38 לקינת אברהם הלוי "אם שער" שלעיל.
 39 בית אחרון בשיר הסמוך.
 40 ע"פ תהלים נא יט.
 41 ירמיה מח יא. סימן: נסים.
 42 ע"פ תהלים מד כו; מב ו; קמב ח; שמות כא ה.
 43 על פי תהלים סח יט; קב כ. 44 ע"פ ירמיה לה טו.
 45 תהלים מב יב. תהמי — בהתאם לחרוז אולי צריך לומר: תאלי, במובן: תקונני, מלשון יואל א ח: אלי כבתולה חגרת שק על בעל נעוריה.
 46 ע"פ משלי יט ג. חילי — הוא חילי ופחדי.
 47 המשקל לקוי. ואולי צ"ל: ואם עלה רום כסילי. כסילי — אולי: כוכבי, מלשון איוב ט ט: עש כסיל וכימה.
 48 טפשותך. מלשון תהלים מט יד: זה דרכם כסל למו.
 49 תקותי באלהים. על פי תהלים עח ז; יט טו.
 50 ע"פ הושע יא ז. 51 ע"פ תהלים טז ו.

הוֹרֵדָה גְּאוֹנֶךָ ⁵³	יּוֹם הִרְאִיתָה קֶשֶׁה ⁵²
לִרְצוֹת אֶת קוֹנֶךָ ⁵⁵	וְנַחַת מִצִּיחֶךָ נִחֻשָּׁה ⁵⁴
הִטִּיבוֹת מַעֲנֶךָ ⁵⁶	וּמַחֲתֹת מוֹת גִּנְשָׁה
פִּשְׁתָּ עַל מִכּוֹנֶךָ ⁵⁷	וְאַחֵר כְּעִגְלָה דָּשָׁה
וּלְעֵקֶשׁ מַעֲגָלִי ⁵⁹	כִּי שִׁבְתָּ לְעוֹל שְׁבִילִי ⁵⁸
וַיְמָה תִּהְיֶה נַפְשִׁי	מֵה תִשְׁתַּחֲוֶה נַפְשִׁי
וְעֵינַי רָאוּ גִלְמִי ⁶¹	מִנוּעַל רוּחֶךָ יִדְעָתִי ⁶⁰
בְּעֵיר אֲבוֹהָ צִלְמִי ⁶³	וְתַחַת עוֹן מִשְׁכָּתִי ⁶²
אֲתַנְפִּל ⁶⁵ עַל אֲשָׁמִי	וְלִפְנֵי מַלְכִּי נִסְכָּתִי ⁶⁴
וְאֶקְרִיב חֲלָבִי וְדָמִי ⁶⁷	וּמַעֲבִיהָ לְפִי קִרְעָתִי ⁶⁶
יַעַל כָּלּוּלוֹת כָּלּוּלִי ⁶⁸	וְעֶרְכָּתִי מִהֲלָלִי
וַיְמָה תִּהְיֶה נַפְשִׁי	מֵה תִשְׁתַּחֲוֶה נַפְשִׁי

ולהשתעשע עמי כתב בסוף כתבו:

ראה ועשה כתבניתה אשר אתה מראה⁶⁹ כי היכי שלא לימרו עבדא דמרא זכי זכה למריה⁷⁰. ובהגיע אלי כתבו ואבחן כי ישר בעיניו להאריך ולהמשיך הלבבות בכיוצא בזה כפי העת כתבתי אליו כאיש מלא חימה על פוסקי הדין בינו ובינם להצית אש הויכות ולבנות על זה ויסדתי הסליחה כאשר צויתי בנויה על כונת סליחתו וכתבתי אלי[ו] כתבי זה.

את קול אדוני שמעתי מתהלך בגן השיר לרוח צח ממרום עליו יערה⁷¹

- 52 ע"פ תהלים ס ה. 53 ע"פ ישעיה יד יא. המשקל לקוי.
- 54 ע"פ שמואל ב כב לה; ישעיה מח ד. 55 המשקל לקוי.
- 56 הטיבות מענך — המשקל לקוי.
- 57 ע"פ ירמיה נ יא: תפושי כעגלה דשה. פשת על מכונך — המשקל לקוי.
- 58 אולי צ"ל: לעות שבילי, על פי תהלים קמו ט: ודרך רשעים יעות.
- 59 על פי משלי י ט.
- 60 אולי צ"ל: מועל רוחך ידעתי, על פי יחזקאל יא ה: ומעלות רוחכם אני ידעתי.
- 61 ע"פ תהלים קלט טז. 62 ע"פ ישעיה ה יח.
- 63 ע"פ תהלים עג כ. 64 ע"פ תהלים ב ו.
- 65 אתפלל. ע"פ דברים ט יח: ואתנפל, יונתן: ובעית רחמין.
- 66 ע"פ מלכים א ז מו: יואל ב יג.
- 67 על פי ברכות יז: ישבתי בתענית ונתמעט חלבי ודמי יהי רצון מלפניך שיהא חלבי ודמי שנתמעט כאלו הקרבתיו לפניך.
- 68 כלולי — אולי צריך לומר: כלילי, במובן: קרבני, מלשון דברים לג י: וכליל על מזבחך. 69 ע"פ שמות כה מ.
- 70 ע"פ בראשית רבה סז ה: עבדא כל די ליה למריה. ור' בהוצ' תיאודור־אלבק עמ' 754 בש"נ בהע' שם. זכי — בכתב היד: זכו. למריה — בכתב היד: למרי.
- 71 ע"פ בראשית ג ח: ירמיה ד יא: ישעיה לב טו.

31 ע"פ איינר לר יז. מלבי — רבמר הינד: מלכדי

שירתו בחולשת שכנגדה כהרגל יוציאו אצל תולעת השני ³² עדים מאדם ³³. פורסם כי מעלת הקודם לזה בניתי מה שבניתי על בית קדשנו ³⁴ גשמע קול אלוקים מדברת וכי אמר אדונינו כי החכמים המשוררים נתנו יתרון לשירו על שירי ידעתי במה שהוא בגדר המושכלות הראשונות אין צריך להטריח ב"ד על זה אמנם ישמעני ³⁵ אדוני וישמע אל הגיון לבי ³⁶ בשמעני כן אמרתי בה נראה מה הפרש בין ימין לשמאל בין צפון לדרום כל היום אוננו מלאות ³⁷ תשואות המון תמנת ³⁸ דרך צפונה להכחיד אנוש מארץ חיים ³⁹ לא עלינו ועל כל עמו ומפאת קרית למלך רב ⁴⁰ תמנה ⁴¹ יצהלו רעיונינו דבר יום ביומו ⁴² נשא מתים חיים ואשר שכבו לארץ ⁴³ יקיצו וירגנו ⁴⁴ שבו על כנם ⁴⁵ ויבינו מקומם. זה ימים שמענו מלך אנפיה שבחי ובהיותינו פוסחים על זאת המחשבה ⁴⁶ הנהיה כדבר הגדול הזה ⁴⁷ ואשמעה המאמר הזה כי החכמים והמשוררים ו' ⁴⁸ אמרתי אין זה כי אם הקליר או ר' יהודה הלוי וזולתם מחכמי משוררינו הקדומים צאו ⁵⁰ מעיר להציץ באשנבי ⁵¹ שירנו לפסוק הדין עליהם כי האמנם ידעתי ⁵² ישבו שמה כסאות לחכמים ⁵³ ישמרם אל עליון ⁵⁴ לא התבוננתי עד עתה לנו שם פייטנים תגבר ידם עלינו לשיתה בין שנינו ⁵⁵ ומבואר אצלי כי דברי אלי ידליקו ראויים שידליקו באחץ לב כל תופס עוגב וכנור ⁵⁶ להראות העמים והשרים את יפיים ⁵⁷. אגורה פן אענה לקולם כי יטו עלי מגלם, פן אחת מהמונם ⁵⁸ כי ישרפוני בהבל פיהם לולי בטחתי כי אחוז בפני

- 32 שמות כח ה.
 33 בגד עדים. ע"פ ישעיה סד ה; שמות כה ה.
 34 ישעיה סד י.
 35 ישמעני — בכתב היד: ישמענה. 36 תהלים יט טו.
 37 ע"פ ישעיה כב ב. המון — בכתב היד: אומן.
 38 תמנה — שם העיר הנזכרת גם בסמוך? בכתב היד: תמנת.
 39 תהלים גב ז.
 40 קרית למלך רב — ע"פ תהלים מח ג: קרית מלך רב.
 41 תמנה — שם עיר? השוה לעיל בסמוך.
 42 שמות ה יט. 43 איכה ב כא.
 44 ע"פ ישעיה כו יט. 45 ע"פ בראשית מא יג.
 46 ע"פ מלכים א יח כא. 47 דברים ד לב.
 48 ו' — הדברים לא נשלמו בכתב היד?
 49 בראשית כח יז.
 50 צאו — נראה שצ"ל: צצו, ע"פ תהלים עב טו.
 51 ע"פ שיר השירים ב ט; משלי ז ו. מכאן עד סוף השיר "שעיפי הזמיר מכל אנושים", השתמשתי גם בכתב יד סינסינטי (הברו יוגיון קולג') מספר 315, דפים 11א—12ב.
 52 אף ע"פ שידעתי. 53 ע"פ תהלים קכב ה.
 54 בראשית יד כ. 55 ע"פ ביצה כ: גברה ידם; איוב ט לג.
 56 ע"פ בראשית ד כא. 57 ע"פ אסתר א יא.
 58 ע"פ ישעיה לא ד; איוב טו כט. מגלם — בכתב היד: מנהם.
 59 ע"פ שבת פח: בשעה שעלה משה למרום... אמר לפניו רבונו של עולם מתירא אני שמא ישרפוני (מלאכי השרת) בהבל שבפיהם אמר לו אחוז בכסא כבודי... שנאמר (איוב כו ח) מאחז פני כסא פרשו עליו עננו... מלמד שפרש שדי מזיו שכינתו ועננו עליו.

כסא כבודך ⁵⁹ תאחזני ימינך ⁶⁰ פרשז עלי עננך ⁶¹. והנני אדוני נערתני חצני ⁶² ואגביר לשוני ⁶³ כאשר צויתי ⁶⁴ מאת כבודך בניתי הסליחה הזאת על הדרך או סביב לו אשר בנית אתה בנינך המפואר הנותן תשועה ⁶⁵ לנפשות וחדוה ללבבות, ולולא כי לא רציתי לשנות ממטבע חכמתך ⁶⁶ היה [ראוי] אצלי לשנות מעט הסדר כי אחרי שהראשונה מאמר האדם והשני מאמר הנפש היה ראוי שתהיה השלישית מאמר האדם והרביעית מאמר הנפש והיה מתחייב מזה עוד חמישית לאדם כי בו ראוי שתושלם. ואולי בחרת בקצרה והוא הביאך לזה. אמת כי ביארתי בכל אחת מלות מורות למי נאמרת לא יצטרך להוראת הניקוד. לא אומר שנבנתה ביום אחד ולא בשנים אבל אומר כמ"ש אחד מחשובי החכמים שהיה לפני אזנתי וחקרתי ותקנתי ⁶⁷ בכל אשר מצאה ידי ⁶⁸ כי תמצא חן בעיניך ⁶⁹ אגילה בישועתיך ⁷⁰ ואם אין, אין על המשתדל אשם ⁷¹ אני עשיתי את שלי ה' אלוקים חילי ⁷² יעשה עמך אדוננו להפליא ⁷³ לאמר לך לאורך ימים ⁷⁴ תנוב בשיבה טובה ⁷⁵ בשירות היכלי ⁷⁶ כנפשך ונפש דורש שלום תורת אדונינו נאמן למעלתך בכל נפשי ומאודי ⁷⁷ עבדך בנך ⁷⁸ אברהם איצק הלוי.

וזה נוסח הסליחה אשר עשיתי :

וְלִבְּךָ חֵיל יִסְעֶדְנִי ⁸⁰	אֲמַרְהָ לְנֶפֶשׁ תְּהִים ⁷⁹
לְחֶטְא בְּאִפִּי עוֹדְנִי ⁸²	אִם שְׁעִפִּיךָ לֹוְהִים ⁸¹
יוֹם יוֹם לְהַכְחִידְנִי ⁸³	וְרַעְיוֹנֶיךָ כְּמַהִים
כִּי עוֹד אֹדְנִי ⁸⁴	הוֹחִילִי לְאֱלֹהִים
עָלִי רֹאשׁ וּתְלָאָה ⁸⁵	בֶּן אָדָם, אֵיךְ תִּקְרֶיךָ
לְאֱלִי גָאָה גָאָה ⁸⁶	הֵלֵא יוֹם רוּחִי אֲנִיךָ

1234567

60 ע"פ תהלים קלט י.	61 ע"פ איוב כו ט.
62 ע"פ נחמיה ה יג.	63 ע"פ תהלים יב ה.
64 יחזקאל יב ז.	65 תהלים קמד י.
66 ע"פ ברכות מ: כל המשנה ממטבע שטבעו הכמים.	67 ישעיה י י.
67 ע"פ קהלת יב ט.	68 תהלים ט טו.
69 ע"פ שמואל א א יח.	70 ע"פ חבקוק ג יט.
71 פלקירה, אגרת המוסר, 36.	72 תהלים כג ו.
73 ע"פ יואל ב כו.	74 ע"פ תהלים צב טו.
75 ע"פ תהלים צב טו.	76 ע"פ עמוס ח ג. היכלי — בכתבי היד: הכלי.
76 ע"פ עמוס ח ג. היכלי — בכתבי היד: הכלי.	77 ע"פ דברים ו ה.
77 ע"פ דברים ו ה.	78 ע"פ מלכים ב טז ז.
78 ע"פ מלכים ב טז ז.	79 ע"פ תהלים מב ו.
79 ע"פ תהלים מב ו.	80 ע"פ תהלים קד טו; נה ה: לבי יחיל בקרבי.
80 ע"פ תהלים קד טו; נה ה: לבי יחיל בקרבי.	81 מלשון ותלה ארץ מצרים, בראשית מז יג.
81 מלשון ותלה ארץ מצרים, בראשית מז יג.	82 ע"פ איוב ח יב. באבי — אולי צריך לומר: באבו.
82 ע"פ איוב ח יב. באבי — אולי צריך לומר: באבו.	83 בראשית לט י.
83 בראשית לט י.	84 תהלים מב ו.
84 תהלים מב ו.	85 ע"פ איכה ג ה.
85 ע"פ איכה ג ה.	86 לאל גאה גאה — ע"פ שמות טו א.
86 לאל גאה גאה — ע"פ שמות טו א.	

שְׁנִית יִדְּךָ תוֹסִיף ⁸⁷	דְּבַר פֶּשַׁע וַחֲטָאָה ⁸⁸
וְאִיכָּה כַח יַחֲלִיף ⁸⁹	רוּחַ בְּתוֹךְ גִּי וְנִכָּאָה
כְּשֶׁחַל יִצְדָּנִי ⁹⁰	וּבְפֶרֶךְ יִרְדָּנִי ⁹¹
10 הוֹחִילִי לֵאלֹהִים	כִּי עוֹד אוֹדָנִי
רְאֵמוֹת לָךְ אוֹיֵל חֲכָמוֹת ⁹²	וַמָּה אָבִטַח בְּתַמָּךְ
בְּרִגְשַׁת מָוֶת וְאֵימוֹת ⁹³	וְנִלְכַּדְתָּ בְּחֶרְמְךָ
תֵּאָחֵז יְמִינְךָ נְעִימוֹת ⁹⁴	לְהַתְּדוֹת אֲשַׁמֶּיךָ ⁹⁵
וְחֵישׁ יָדְדִּי כְּחִלּוֹמוֹת ⁹⁶	מִמֶּךָ טוֹב טַעַמְךָ ⁹⁷
15 מְדִיָּה עַד תַּעֲדָנִי ⁹⁸	וְנָצַר תַּעֲדָנִי ⁹⁹
הוֹחִילִי לֵאלֹהִים	כִּי עוֹד אוֹדָנִי
מָה רַב חֲסִדְךָ בְּתִי	אֲשֶׁר הִגַּדְתָּ עִמָּדִי ¹⁰⁰
בְּבֶר כִּפְּךָ נִמְלָטִיתִי	וּמִמֶּךָ תָּרוֹם יָדִי ²
וְעַל עֲוֹנֵי נַחֲמִיתִי	בְּטָרֶם יָבוֹא אֵינִי ³
20 וְלִבִּי לֹאֵל מִשְׁכָּתִּי	וְלֹא יָסוּר כָּל עוֹדִי
וּמִדִּי יַעֲבֹרָנִי	אֲדֹנִי יִסְעָדָנִי ⁵
הוֹחִילִי לֵאלֹהִים	כִּי עוֹד אוֹדָנִי

וזהו הכתב אשר שלח אלי תשובה לדברי ולדברי השליח אמר משמי, אמרתי: מי על שולחני יתן יתרון לי עליו בתורה ובחכמה כאשר לי יתרון במלאכת השיר וענת[ה] בי נות צדקי⁶: למה תדבר כדברים האלה⁷ הלא יש לך יתרון עליו בזה כאשר בזולת, ועל זה אמר:

באשרי אשרוני⁸ מליצי רעי⁹, אדירי כל חפצי¹⁰ ונצר מטעי¹¹, ובנות השיר ביקרותי¹², תסובנה במחולות בביתי ובחומותי¹³, ומזמרת שירות ערבות, לי יתנו

87 ע"פ ישעיה יא יא.	88 שמות כב ח.
89 ע"פ ישעיה מ לא.	90 ע"פ איוב י טז.
91 ע"פ ויקרא כה נג.	92 ע"פ משלי כד ז.
93 ע"פ תהלים נה ה.	94 ע"פ תהלים טז יא.
95 ע"פ ויקרא ה ה.	96 ע"פ איוב כ ח.
97 ע"פ תהלים קיט סו.	98 עד — צריך לומר: עדי?
99 ע"פ איוב לא לו.	100 ע"פ תהלים לא כ; לו ח; רות ג י.
1 ע"פ איוב כב ל.	2 ע"פ תהלים פט יד.
3 ע"פ משלי ו טו.	4 ע"פ מלכים ב ד ח; ישעיה כח יט.
5 תהלים מא ד.	
6 ע"פ בראשית ל לג: וענתה בי צדקתי. נות צדקי — אשתי. ע"פ איוב ח ו: נות צדקך; תהלים סח יג: ונות בית.	7 ע"פ בראשית מד ז: למה ידבר אדני כדברים האלה.
8 ע"פ בראשית ל יג: באשרי כי אשרוני.	9 איוב טז כ.
10 ע"פ תהלים טז ג: ואדירי כל חפצי ¹⁰ במ.	11 ע"פ ישעיה ס כא: נצר מטעי.
12 ע"פ תהלים מה י: בנות מלכים ביקרותיך.	13 ישעיה נו ה.

הרבבות¹⁴, אותותיך לא אנכר¹⁵, כי ידעתי רוחך הטוב¹⁶ לחדשיו יבכר¹⁷, כגפן פוריה¹⁸ יום יום¹⁹ בין שורותיה²⁰, הבשילו אשכולותיה²¹, ורוחי אם יתן פרי²² פעם אחת בשבוע, הוא בוסר הוא גרם, ברם השתא קמא לי שעתא, ובמימר קדישין שאלתא²³, וכך מורין בי מדרשא²⁴ כל קדיש ועיר²⁵, סבין ורובין²⁶ לקיש ובכיר²⁷, שיש ל"נבט"²⁸ על "אם שער" ²⁹ יתרון רב מאד, ושיש ל"נפש שחה"³⁰ על "אומרה לנפש"³¹ יתרון מורגש בעל שיעור, וכי תשאל לנתיבות עולם³², ולקדושים אשר בארץ המה³³ נטו מגלם³⁴, וממעל לכוכבי אל בנו בית זבולם³⁵, הלא עד רבים מישגי אדמת עפר יקיצו³⁶ כעמי כעמך³⁷, אין לך אלא לשופט שבימך³⁸, גם כי נמצאו בעמינו³⁹ לנצח על מלאכת⁴⁰ השיר, יושב בחיקו של⁴¹ רבי אל(י)עזר הקליר, ולשירות כנורי ועוגבי⁴², מתגבר כלביא⁴³, לו יעמד בן גיבירול(י) אשר רץ ברכסי שירים כצבי⁴⁴, וכי יבוא הלוי⁴⁵, אף כי לבחור בין אשר טפחה ימיני⁴⁶ וכוננו ידיך⁴⁷, יש ויש תנה ידך⁴⁸, אן איפה גבוהה גבוהה אשר פצו שפתיך⁴⁹, בהביא לפניך

14 ע"פ שמואל א יח ת.	15 ע"פ איוב כא כט.
16 ע"פ תהלים קמג י; נחמיה ט כ.	17 ע"פ יחזקאל מז יב.
18 תהלים קכח ג.	19 שמות טז ה.
20 ע"פ איוב כד יא.	21 בראשית מ י.
22 ויקרא כו ד.	23 ע"פ דניאל ד יד.
24 ע"פ סוכה ז: וכן מורין בי מדרשא.	25 ע"פ דניאל ד י.
26 סבין ורובין — זקנים וצעירים.	
27 לקיש ובכיר — מאחר להבשיל ("אפיל") ומקדים להבשיל. ע"פ סנהדרין יח: בכיר ולקיש.	
28 נבט — השיר שלמעלה, עמוד 129.	
29 אם שער — השיר שלמעלה, עמוד 129.	
30 נפש שחה — השיר שלמעלה, עמוד 130.	
31 אמרה לנפש — השיר שלמעלה, עמוד 134.	
32 ע"פ ירמיה ו טז.	
33 תהלים טז ג.	
34 ע"פ איוב טו כט.	
35 ע"פ ישעיה יד יג; מלכים א ח יג.	
36 דניאל יב ב.	
37 מלכים א כב ד.	
38 ע"פ ראש השנה כה: ואל השופט אשר יהיה בימים ההם (דברים יז ט) ... אין לך לילך אלא אצל שופט שבימיו.	
39 ע"פ ירמיה ה כו.	40 עזרא ג ח.
41 קדושין עב:.	
42 ע"פ בראשית ד כא; איוב ל לא.	
43 ע"פ ברכות ג: מתגבר כארי.	
44 אבות ה כ: ורץ כצבי.	
45 דברים יח ו. הלוי — יהודה הלוי.	
46 ע"פ ישעיה מח יג.	47 שמות טו יח.
48 ע"פ מלכים ב י טו.	
49 ע"פ שופטים ט לח. שמואל א ב ג. ע"פ תהלים טו יד.	

נאמן ביתך ⁵⁰, אשר פעלתיו ואתה על נחת שולחניך מלא דשן ⁵¹ ויין זמורתך, אוכל חולִיך בטהרה ⁵² כי הותיר ה' עלי יתר שאת ⁵³ להתקדש השיר עד למדי, הא גמלא והא קבא והא מדי ⁵⁴ ודייקנן ונתחנינן וסלקינן ולא קא חזינן ⁵⁵, הלא צדקה נפש החשובה הנאווה אשר על בית צדק ⁵⁶ ת"מ ⁵⁷ יותר ממך, ולכבודה אתן כנורי מעט שנות ⁵⁸ להמלה עליך ⁵⁹ פן יאמרו המושלים יכלתיך ⁶⁰, ולכשתגיע עתך לומר שירה ⁶¹ אבוא אליך וברכתיך ⁶². הארכתי עד כה במדברי צחות, אולי יניסו יגון ואנח(ו)ת ⁶³, ישליו אוהליך ⁶⁴, כנפשך ונפש נאמן אהבתך, נסים ב"ר ראובן ז"ל.

ואחרי הגיע כתבי ברצלונה לאדונינו הרב נר"ו ⁶⁵ לבש קנאה ⁶⁶ החכם הנשיא דון קרישקאש בר ששת ז"ל ושלה אלי לעיר גירונה מליצתו וחרוזיו כמשתבח ומשבח מקומו וגורע מעלת מקומינו ממלאכת השיר, וכה כתב:

בעלות תמרות בשמי השיר לריח ניחוח מוקטרים מוגשים ⁶⁷, לפני צדיק יסוד עולם ⁶⁸ עטרת החכמים ⁶⁹ בהדרו הוא כלילם ⁷⁰ וגוייתו כתרשישים ⁷¹, ותנח עליו הרוח רוח הקנאה ⁷² על כי נחל מקום מקדשים ⁷³, ויקונן את הקינה ⁷⁴ יפה כלבנה ⁷⁵ כלה מעשי חרשים ⁷⁶, ואחר צלחה עליו רוח ⁷⁷ סליחה, החל בה "נפש שחה" ⁷⁸, שקל משקלה בפלס מדד תבניתה בשעלי שירים וכל בשלישים ⁷⁹, ובראותו אחד מילדיו, מעשה ידיו ⁸⁰, הגדול בנדודי כנפי רננים ⁸¹ אשר בעיר הקדש ⁸² גירונה קנא בו לעשות גם הוא כתבניתה ⁸³ כגבורים מנצחים בנגינותיהם מתאוששים ⁸⁴, קרא

- 50 ע"פ במדבר יב ז.
51 ע"פ איוב לו טז.
52 ע"פ בבא מציעא פז.: אברהם אבינו אוכל חולין בטהרה היה.
53 בראשית מט ג.
54 ע"פ יבמות מה.: הא קבא והא גמלא והא מדי.
55 ודיקנו וירדנו ועלינו ולא ראינו.
56 ע"פ תהלים סח יג; איוב ח ו.
57 ראשי תבות: תבורך מנשים. שופטים ה כד.
58 משלי ו י.
59 ע"פ יחזקאל טז ה.
60 ע"פ תהלים יג ה; במדבר כא כז.
61 ע"פ בראשית רבה עח א: ויאמר (האיש שנאבק עם יעקב) כי עלה השחר והגיע זמני לומר שירה.
62 שמות כ כד.
63 ע"פ ישעיה לה י.
64 ע"פ איוב יב ו; תהלים קכב ו.
65 נטריה רחמנא ופרקיה.
66 ע"פ ישעיה נט יז.
67 ע"פ שיר השירים ג ו; ויקרא ד לא; מלאכי א יא.
68 ע"פ משלי י כה.
69 ע"פ משלי יד כד.
70 ע"פ יחזקאל טז יד.
71 ע"פ דניאל י ו.
72 ע"פ במדבר יא כ; ה יד.
73 ע"פ יחזקאל כה ג; ירמיה יז יב.
74 ע"פ שמואל ב א יז.
75 שיר השירים ו י.
76 ע"פ הושע יג ב.
77 ע"פ שמואל א י ו. צלחה — בכתב היד: שלחה.
78 השיר שלמעלה, עמוד 130.
79 ע"פ ישעיה מ יב.

למהירי השיר ⁸⁵ אשר בעיר ואם בישר' ⁸⁶ קדש קדשים ⁸⁷ ברצלונה אשר במסילותיו ירוצון ⁸⁸ כרכבי ראשים, ובתהלותיו כנשר חשים ⁸⁹, ישפטו הם ⁹⁰ בפלס מאזני משפטיהם ⁹¹, יכירו מעבדיהם ⁹² משניהם כאחד טובים איזה יכשר ⁹³ והמה באמתם יתהלכו ⁹⁴ הצדיקו את הצדיק ⁹⁵ בגורל משפטם הטילו חלשים ⁹⁶, והמקנא בשמעו בערה כאש קנאתו ⁹⁷ הוציא חרב לשונו מתערה ⁹⁸ דבר סרה ⁹⁹ על העיר העליזה ¹⁰⁰ לתתה ממלאכת השיר נמבזה ¹ ולבו כל מגרשים ², אמר כמהתל ז"ל, לא התבוננתי עד לנו שם פייטנים ק' ונקל זאת בעיניו ³ עד קרא למלחמה כל יודעי נגן ⁴ אשר בה ולא שת לבו ⁵ על סוס כי רב ועל פרשים ⁶, ונשמע פתגם מעשה שפת קוץ ⁷ באזני אחד מגדודי השיר ראש השלישים ⁸, ויקנא לארצו ⁹ פן יאמר לאיש ואיש יולד בה ¹⁰ הנזר לבושת ¹¹, וילבש בגדי נקם תלבושת ¹² ויהיו שפתיו על דברי הסליחה דבר טוב [רוחשים] ¹³, ושלח החצים ולעדור כידור מלחמה ¹⁴ שם רכובו עבים קלים ¹⁵ לא בוששים.

ודנה כתבה די רשים ¹⁶:

— — — — —
וְסָר כְּחוֹרֵי ¹⁸ עֲדֵי הָיָה לְנָשִׁים ¹⁹
וְכֵה אָמַר עָלֵי קָמִים מְבִיָּשִׁים
קְנָאוֹת מִשְׁאוֹל עֲזִים וְקָשִׁים ²²

— — — — —
שְׁעִיפֵי הַזְמִיר מִפֶּל אֲנָשִׁים ¹⁷
וְאֲזִי צָלְלוּ לְצִלֵּיל ²⁰ תְּלוּנוֹת
מִצֶּעֶק מִכָּאֵב לְבָבִי ²¹ לְדַבְּרִי

80 ע"פ ישעיה כט כג.	81 ע"פ ישעיה י יד; איוב לט יג.
82 ישעיה נב א.	83 ע"פ שמות כה מ.
84 ע"פ ישעיה מו ח: והתאוששו.	85 ע"פ משלי כב כט; תהלים מה ב.
86 שמואל ב כ יט.	87 שמות ל י.
88 ע"פ יואל ב ח; יואל ב ז.	89 ע"פ חבקוק א ח.
91 ע"פ משלי טז יא.	92 ע"פ איוב לד כה.
93 ע"פ קהלת יא ו.	94 ע"פ תהלים כו ג.
95 ע"פ מלכים א ח לב.	
96 ע"פ שבת כג ב: ומטילין חלשים (גורלות).	98 ע"פ יחזקאל כא ח; תהלים נז ה.
97 ע"פ תהלים עט ה.	100 צפניה ב טו.
99 דברים יג ו.	
1 ע"פ שמואל א טו ט.	2 ע"פ יחזקאל לו ה.
3 ע"פ מלכים ב ג יח.	4 ע"פ שמואל א טז יח.
5 שמות ז כג.	6 ע"פ מלכים א כ כ; ישעיה לא א.
7 אסתר א כ; קהלת ח יא; מעשה שפת קוץ — חדוד ע"פ מלכים א ז כו: כמעשה שפת כוס.	9 ע"פ יואל ב יח.
8 דברי הימים א יא יא.	11 ע"פ הושע ט י.
10 ע"פ תהלים פז ה.	13 ע"פ תהלים מה ב.
12 ישעיה נט יז.	
14 ע"פ דברי הימים א יב לח (לט). כידור — מערכת המלחמה? ע"פ איוב טו כד. [ור' יומא פג ע"ב].	
15 ע"פ תהלים קד ג; ישעיה יט א.	16 דניאל ה כה.
17 ע"פ ירמיה יז ט.	18 ע"פ שופטים טז יז, יט.
19 ע"פ ירמיה נא ל.	20 ע"פ שמואל א ג יא.
21 ע"פ ישעיה סה יד. מצעק — בכתב היד: מצוק.	22 ע"פ שיר השירים ח ו.

- בְּהַתְגַּדֵּל חֲנִיכֶם עַל נְסִיכִי
 5 זָמַן בּוֹגֵד לִבָּב בּוֹדֵד מְעוֹדֵד
 אֲשֶׁר תָּנֵם וְרִיקָם קָם לַמָּטָה
 בְּעַד אֲשַׁנֵּב חֲדָרִי בָּא כְּגַנֵּב²⁹
 וְהוּא רֹאשׁוֹן מְרוּק קִלְשׁוֹן וְלִשׁוֹן
 בְּהַצְדִּיקָם פְּרִי צָדִיק בְּמִשְׁפָּט³²
 10 לִשְׁם הָרֵב אֲשֶׁר יִחְסוּ בְּצִלּוֹ³⁴
 אֲלֵיכֶם יוֹדְעֵי אֲדָרוֹשׁ חֲמָסִי
 וְגִבּוֹרֵי וְעֲלִיזֵי גֵאוּנִי³⁷
 הַטּוֹב כִּי יַעְרוֹץ פְּרִיץ גִּדְרִי³⁹
 וְאִינֶה יַחְפוּץ זָנֵב⁴² שִׁירוֹ וַיַּעֲזוּ
 15 הַטּוֹב בְּנִפּוֹל עֲזוֹז גִּבּוֹר⁴³ לְמַכְשׁוֹל
 אַחֲזוֹת תּוֹר וְזָמִיר⁴⁵ תֹּאמִיר שִׁיר
 וְעִיר שְׁקִטוֹ אֲנַשְׁיָה וִירְשׁוֹ
 בְּרִיחֵי שַׁעֲרֵי שִׁירָם גְּדוּעִים⁴⁷
 מְדוּשָׁתָם וּבֶן גִּרְנָם⁴⁹ יְדוּשׁוֹן
 20 וְלֹא עַל מְזֻבְחֵי מִקְטָר לְשׁוֹנָם
 וְאֵם חֹשֶׁן וְאַפּוֹד⁵² שִׁיר יְרִימוֹן
 וְלוֹ חֲכָמוֹ אֲזִי נָמוֹ שְׁנָתָם
[אוצר החכמה]
- בְּשׁוּט לָשׁוֹן²³ הָיוֹת רוֹצְחִים וִירוֹשִׁים²⁴
 כְּעוֹף נֹדֵד²⁵ לְצוֹדֵד אֶת נַפְשִׁים²⁶
 נֶקֶם חֶרֶב²⁷ בְּחֶרְבוֹת פֶּה גִטּוּשִׁים²⁸
 וְלִקְחַת יְלָדֵי לוֹ כְּנוֹשִׁים³⁰
 בָּרֶק לָשׁוֹן עָלֵי הוֹד רוֹם אֲנָשִׁים³¹
 לְחַפֵּץ הָאֱמֶת הֵמָּה דְרוּשִׁים³³
 וְהָאֲדוֹן אֲשֶׁר הֵמָּה מִבְּקָשִׁים³⁵
 וְקוֹבְלָנִי עָלֵיכֶם הַפְּרוּשִׁים³⁶
 אֲלֵיכֶם רוֹצְנִים אֶקְרָא וְאִישִׁים³⁸
 תְּפֹס כְּשִׁיל⁴⁰ חֲטוֹב מִבְּחַר בְּרוּשִׁים⁴¹
 וְמָה אַתֶּם מַחְפִּים לוֹ וּמַחְשִׁים
 וְלֹא יִמְשׁוֹל בְּשִׁיר עֲשִׂיר בְּרָשִׁים⁴⁴
 הִתְחַשֵּׁב כְּנֹאֲלָמִים וְחֶרֶשִׁים⁴⁶
 בְּלִי נָטוּ לְדַבְרֵי שִׁיר כְּבוֹשִׁים
 וְאִין אֶדֶן וַיְדוֹת לְקֶרְשִׁים⁴⁸
 בְּעִגְלוֹת שִׁיר כְּבִית אֶן וְחֹרְשִׁים⁵⁰
 לְנִיחוּחַ וְלֹא לְחֶמֶם לְאִישִׁים⁵¹
 קֶסֶמִים הֵם בִּידָם אוֹ נַחְשִׁים⁵³
 וְהַשְׁכִּילוּ וְהָיוּ מִתְרִישִׁים⁵⁴

23	איוב ה כא.	24	ע"פ מלכים א כא יט.
25	ע"פ ישעיה טז ב; תהלים קב ה.	26	ע"פ יחזקאל יג יח, כ.
27	ע"פ יחזקאל ז יא; ויקרא כו כה.	28	ע"פ תהלים נז ה; ישעיה כא טו.
29	ע"פ שופטים ה כח; יואל ב ט.	30	ע"פ מלכים ב ד א.
31	ישעיה ב יא.	32	ע"פ דברים כה א; משלי יא ל.
33	ע"פ תהלים קיא ב.	34	ע"פ שופטים ט טו.
35	ע"פ מלאכי ג א.		
36	ע"פ ידים ד ו: קובלין אנו עליכם פרושים.		
37	ע"פ ישעיה יג ג.	38	ע"פ משלי ח ד.
39	ע"פ תהלים פ יג.	40	תהלים עד ו.
41	ע"פ ישעיה לו כד.	42	ע"פ איוב מ יז.
43	ע"פ תהלים כד ח.	44	ע"פ משלי כב ז.
45	ע"פ שיר השירים ב יב.	46	ע"פ שמות ד יא.
47	ע"פ תהלים קמז יג; ישעיה מה ב.		
48	ע"פ שמות כו יט.	49	ע"פ ישעיה כא י.
50	ע"פ ירמיה נ יא; הושע י ה; שופטים יד יח.		
51	ע"פ שמות ל א; במדבר יח יז; כח ב.		
52	שמות כח ד.	53	ע"פ במדבר כב ז; כד א.
54	ע"פ דברים לב כט; איוב יג ה.		

- הַיָּד תִּגְבֹּר וְאִם תִּחְבֹּר בְּמִלִּים
וַיִּדְיָה שְׂדֵה הַשִּׁיר אֲשֶׁר בָּהּ
וְשֵׁם עוֹפֵל מַעֲוֹנוֹת לְאֲרִיּוֹת 25
וְשָׁמָּה מַעֲיִינוֹת זְמֶרָה מִפִּיצִים⁶⁰
וְשָׁמָּה צוּף וְחֶלֶק מִתְמָאוֹת⁶²
לְזֹאת אֶרֶץ וְשָׁמַיִם נְמוּגִים
הַגּוֹר יוֹנֵק מִפִּנֵּק שִׁיר יוֹנֵק
הַיִּגְדוֹ גְּדִיּוֹת עַל אֲרִיּוֹת 30
הַיִּמְרִיאוֹ מְרִיאִים מוֹל פְּרָאִים
הַתִּצָּא מִחֲשֵׁשׁ קֶשׁ אֵשׁ פִּלְדוֹת
וְמָה לְעִלָּגִים תִּקֵּי זְמִירוֹת
וְמָה לְמַעֲוֹף⁶⁹ זְמִיר אֶל יַעֲלֵת חֵן⁷⁰
וְמָה לְדַעֲוֹף זְמִיר⁷¹ אֶל עֶקְבֵי סוֹס 35
וְאֵין נִשְׁעֵן בְּדוֹר יִסַּע וַיִּצְעֵן⁷³
הַיִּשׁוּב יִהְיֶה שָׁפָה בְּרוּרָה⁷⁵
תִּלְוֹת הַזֶּמֶן הִנֵּה סְפוּרוֹת
אֲנִי גִבֹּר⁷⁸ בְּשִׁיר אֲשׁוּר וְעֶבֶר⁷⁹
[אח"ח 1234567]
- עָלִי⁵⁵ עִיר מִצָּאָה כְּבִיר⁵⁶ לַהֲאָשִׁים
הִיְהִיו כָּל תְּבוּאָתָהּ מִשְׁרָשִׁים⁵⁷
וְשֵׁם מִגְדָּל לְעֶדְרָה⁵⁸ צֶאֱן קִדְשִׁים⁵⁹
וְשָׁמָּה יוֹעֲצִים חֲכָמֵי חֲרָשִׁים⁶¹
לְרַפָּא נִשְׁבְּרִי⁶³ קוֹלוֹת חֲלוּשִׁים
וְקִדְרוֹת יִהְיוּ חוֹגְרִים וְלוֹבָשִׁים⁶⁴
כָּל־בָּאוֹת שִׁיר לְחִנֵּק⁶⁵ אוֹ לְיֹשִׁים
הִירוֹמוֹ עָלֵי רִימִים⁶⁶ תִּישִׁים
הַיִּשׁוּפּוֹ שְׁפָנִים⁶⁷ רֹאשׁ תִּחְשִׁים
בְּקִמּוֹת שִׁיר וְנֶאֱכָלוּ גְדִישִׁים⁶⁸
וְמָה לְאֵלִמִּים שִׁירִים חֲדָשִׁים
וְמָה לְדַעֲוֹף רֹאוֹת אֶל אוֹר שְׁמֵשִׁים
וְמָה לְנִשְׁוֹף⁷² זְמִיר לְקִרְאוֹת נְחָשִׁים
מִטּוֹעַן חֲרָבוֹת שִׁירִים לְטוֹשִׁים⁷⁴
הַנִּמְרָה יִהְיֶה עוֹרוֹ וְכֹשִׁים⁷⁶
וְמִי בְּלִתָּהּ בְּמִרְגִּישִׁים וְחָשִׁים⁷⁷
אֲרִחִי לֹא נִלְוִים בּוֹ וְעֶקְשִׁים⁸⁰

- 55 ע"פ איוב טז ד.
56 ע"פ איוב לא כה.
57 ע"פ איוב לא יב.
58 ע"פ מיכה ד ח; שיר השירים ד ח.
59 ע"פ יחזקאל לו לח.
60 ע"פ משלי ה טז.
61 ע"פ ישעיה ג ג.
62 ע"פ תהלים נה כב.
63 ע"פ זכריה יא טז.
64 ע"פ תהלים עה ד; ישעיה נ ג.
65 ע"פ דברים לג כב; נחום ב יב—יג.
66 ע"פ תהלים צד כא; כב כב. היגדו גדיות, הירומו... רימים—לשון נופל על לש
67 חמורי בר. ע"פ ישעיה לב יד; בראשית יד—טו. הימריאו מריאים, הישופו שפנים
לשון נופל על לשון.
68 ע"פ שמות כב ה; ישעיה ה כד; נחום ב ד.
69 ע"פ ויקרא כב כד.
70 משלי ה יט.
71 לאיש שהשירה דרכה עליו ורמסה אותו.
72 ע"פ בראשית מט יז.
73 ע"פ ישעיה לח יב; לג כ.
74 ע"פ ישעיה יד יט; תהלים ז יג; ישעיה כא טו.
75 ע"פ איכה ג ג; צפניה ג ט.
76 ע"פ ירמיה יג כג.
77 ע"פ קהלת ב כה; יומא כב: לא חלי ולא מרגיש.
78 ע"פ איכה ג א.
79 ע"פ במדבר כד כד.
80 ע"פ משלי ב טו.

- 40 וּמְרָחֵם בְּהִרְרֵי שִׁיר מְקוֹדֶשׁ⁸¹
 וּמִבִּיעִים זְמִירֵי לְרַגְעִים
 עָלֵי תַבַּל לְבַל תִּשְׁכּוֹן חֲרָרִים⁸⁵
 צְפוּנִים צִלְצָלִי שְׁמַעִי⁸⁶ לְמִקְדָּשׁ
 אֶבֶל צִלְצָל דְּגִי⁸⁸ יָמֵי יִסְגֹּר
 45 וּמַסְלֵסֶל בְּצִיר⁹⁰ כְּרָמִי לְשִׁדְמוֹת
 וּרְבוּ בְּעָלֵי שִׁיר לִי מְכוֹרִים
 וְאִין בָּהֶם יַחֲדִי לְדְרוֹרִים⁹⁴
 וְעַתָּה⁹⁵ אַתָּן צַעֲרִיהֶם בְּלֹא הוֹן⁹⁶
 וְעַתָּה אֲזַעֵם לְהַשְׁבִּיעַם בְּפִשְׁעָם
 וְעַתָּה אֲשַׁקֵּעַ בְּרַגְלֵיהֶם בְּמִשְׁקָע
 50 וְעַתָּה אֲתַקֵּעַ בְּשׁוֹפָר¹⁰⁰ לֵב אֲבָקָע
 וְעַתָּה אֲטַע גְּבוּהֵי גוּ בְּקִרְקָע
 יְלִידֵי שִׁיר לְפִצְעֵי לֹא הֲרוּגִים⁴
 וּמָה יַעֲרֹץ אֲשֶׁר נִמְרָץ⁶ וְנִפְרָץ
 וּמָה יִשְׁמִים בְּאֵימִים לַעֲצוּמִים
 55 וּמָה אֶכְפֶּה⁹ וְאֶסְפּוֹק כֶּף¹⁰ לְקוֹל סֶף
 וְאִם אֲשַׁאף זִמְן נִקְטָף וְאֶקֶף
 אֲנִי חֲחֲכִמְתִּי
- תָּמִים דְּעִים⁸² אֲנִי וְנִבּוֹן לְחָשִׁים⁸³
 לְשִׁבּוּעִים וְחֲגִים וְחִדָּשִׁים⁸⁴
 בְּטַל שִׁירוֹת אֲנִי מְרוּה וּמִגְשִׁים
 לְשִׁיר הַיֶּכֶל בְּיַד מַחֲלִים וּמוֹשִׁים⁸⁷
 לְמָרְק צִלְצָלִי שִׁיר הָעֵשָׂשִׁים⁸⁹
 זְמִירוֹת זָר⁹¹ לְבַל יַעֲשׂוּ בְּאוֹשִׁים⁹²
 לְכוֹרְמִים אוֹ לְיוֹנְבִים⁹³ אוֹ לְדָשִׁים
 הָיוֹת מְנִי בְּנֵי חוֹרִים וְחַפְשִׁים
 וְאַמְכוֹר הַבְּכוֹר בְּנוֹיד עֲדָשִׁים⁹⁷
 פָּרִי רִשְׁעָם וְאַשְׁקָם יִין עֲנוּשִׁים⁹⁸
 מְצוּלוֹתָם אֲשֶׁר רָפֵשׁ מִגְרָשִׁים⁹⁹
 וְעַתָּה אֲתַקֵּעַ שְׁבִטִי בְּחֻמְשִׁים¹
 בְּלִי יִקְעִי² וְעַתָּה אוֹקֵעַ בְּרָאשִׁים³
 אוֹלִיּוֹ לֹא בְּרִיפוֹתִי כְּתוֹשִׁים⁵
 חֲזוֹן שִׁירִי⁷ וְנִעְרָץ בֵּין קְדוּשִׁים⁸
 וְנִלְחָמִים אֲשֶׁר הוֹמִים וְרוֹגְשִׁים
 בְּלִי רוּפָף וְאִם אֲשַׁמַּע רַעְשִׁים
 בְּסִבְכִי כֶף¹¹ וְאַנְקוֹב אֶף בְּמוֹקְשִׁים¹²

- 81 ע"פ ירמיה א ה.
 83 ע"פ ישעיה ג ג.
 85 ע"פ ירמיה יז ו.
 87 הלויים. ע"פ שמות ו יט.
 89 ע"פ תהלים לא יא.
 91 ע"פ ישעיה יז י.
 93 ע"פ ירמיה נב טז.
 95 ופעם.
 97 ע"פ בראשית כה לג—לד.
 99 ע"פ ישעיה נז כ.

- 1 ע"פ שמואל ב יח יד.
 3 אתלם בראשיהם. מלשון והוקענום, שמואל ב כא ו.
 4 ע"פ בראשית ד כג.
 5 ע"פ משלי כז כב.
 6 ע"פ איוב ו כה.
 7 ע"פ שמואל א ג א.
 8 ע"פ תהלים פט ח.
 9 מיכה ו ו.
 10 ע"פ במדבר כד י.
 11 ע"פ ישעיה י לד; ירמיה ד כט.
 12 ע"פ איוב מ כד.

- 82 איוב לז טז.
 84 ע"פ יחזקאל מה יז.
 86 ע"פ תהלים קנ ה: בצלצלי שמע.
 88 ע"פ איוב מ לא.
 90 ע"פ ירמיה ו ט.
 92 ע"פ ישעיה ה ד.
 94 אף אחד שיהיה חפשי ממני.
 96 תהלים מד יג.
 98 ע"פ עמוס ב ח.
 100 ע"פ שופטים ג כז.

2 תליה.

- וְאֶטְמוֹן פֶּחַ לְרִגְלָיו¹³ וְאֶשְׁפַּח
אֲנִי אִישׁ מַחְזִיק בְּשִׁיר רְמָחִים¹⁵
וְלֹא אֵירָא בְּצֹאת עָרוֹם לְעִמָּת
60 אֲנִי אֶחָד קָרָאתִיהוּ¹⁸ לְרַבּוֹת
וְאֶטּוֹשׁ דִּין מִנֶּת מַכִּים, בְּשָׁגֶם
וְתֵצֵא אֲשׁ²² לְאוֹר חֲצִי וְלִבְרַק
וְרוֹכְבֵי סוּס יְנוֹסְקוּ נֹס יְנוֹסְקוּ²⁵
וְלִילִי אֶחְמוֹל לְבְרִית אֶהָבִים
65 וְיָמִי יִשְׁמֹר בְּרִית כִּידוֹר²⁹ וְיִשְׁפּוֹט
פֶּאֶר הַדּוֹר אֲשֶׁר נִדְּעָה לְמִשְׁגָּב³¹
לִיִּן הַטּוֹב³³ אֲשֶׁר נִמְרָ³⁴ לְדוֹרִים
בְּטַמָּנִם אֶהְבֶּה עֲזָה בַּחֲבָם³⁷
עַדִּי טַל הָאֵמֶת יִזַּל וְיַעְרוֹף³⁸
70 וְיִשְׁלַח צוֹר צָרִי לְשִׁיר וְהָיוּ
וְיָשִׁיב אֶל שְׁשׁוֹן יִשְׁעָם⁴¹ כְּקֶדֶם
- פָּאת קִדְקֹד עַדִּי נִפְחַ וְנִשְׁיִם¹⁴
צָעִיר אֶחֱיִים וְלִי שֵׁם בְּשָׁלְשִׁים¹⁶
לְבוֹשׁ מִדְּיוֹ וּבְאַפִּיקִי נַחֲשִׁים¹⁷
צָבָא חִילוֹ¹⁹ וְלוֹ יַעֲלוּ חַמּוֹשִׁים²⁰
צָעִיר יָמִים אֲנִי, לוֹ הֵם יִשְׁיִים²¹
חֲנִית²³ שִׁירִי וְתֹאכַל בְּחַמְשִׁים²⁴
כְּאֵילִים לְדוֹב שְׂכּוֹל פְּגוֹשִׁים²⁶
לְבַד אֵצָא בְּחִלּוּקִים²⁷ וְגוֹשִׁים²⁸
עָלִי צֶדֶק פָּרִי וּפֶה כְחָשִׁים³⁰
וְהוּא הָרֵב עָלִי שׁוֹפְטִים וְחוֹבְשִׁים³²
אִיגָה³⁵ לֵב וְאַהֲנָה לְאִשִּׁישִׁים³⁶
וּבִשְׁעָרַי כָּמוֹ שׁוֹכְחִים וְנֹשִׁים
עָלִי צִמְחִי עֲרוֹגוֹת הַיְבִשִׁים³⁹
יְצוּרִים יוֹסְרוּ זוּרִים חֲבוֹשִׁים⁴⁰
שְׁעִיפִי הַזְמִיר מִכָּל אֲנוֹשִׁים⁴².

- 13 ע"פ ירמיה יח כב.
14 ע"פ ישעיה ג יז; ירמיה מח מה—מו; במדבר כא כט—ל.
15 ע"פ נחמיה ד טו.
16 ע"פ שמואל ב כג יח.
17 ע"פ שמואל א יז ד—ו, לח—מ; איוב מ יח.
18 ע"פ ישעיה נא ב.
19 ע"פ דברי הימים ב כו יג.
20 ע"פ שמות יג יח.
21 ע"פ איוב לב ו.
22 ע"פ שמות כב ה.
23 ע"פ חבקוק ג יא.
24 ע"פ מלכים ב א י.
25 ע"פ זכריה י ה; ישעיה ל טז.
26 ע"פ משלי יז יב.
27 ע"פ שמואל א יז מ.
28 וגושי עפר. ע"פ איוב ז ה.
29 מערכת מלחמה. ע"פ איוב טו כד. והשוה לעיל, עמוד 138: ולעדר כידור מלחמה. [ור' שם
30 ע"פ הושע י יג.
31 תהלים מח ד.
32 שופטים ושוטרים. ע"פ דברים טז יח.
33 ע"פ שיר השירים ז י.
34 ירמיה מח יא.
35 אמלא יגון, אעציב. מלשון ויגה, איכה ג לג.
36 ע"פ ישעיה טז ז.
37 ע"פ איוב לא לג; שיר השירים ח ו.
38 ע"פ דברים לב ב.
39 ע"פ יחזקאל יז י.
40 ע"פ ישעיה א ו.
41 ע"פ תהלים נא יד.
42 סים במה שהתחיל. עד כאן כתב יד סינסיגטי.

סימן

צמא אל שיר מימי ישתה
 ירועו מפני שרים⁴³
 ישבוע מלחמי אם ירעב
 כי הגני רוכב על עב⁴⁴

הכותב ביד חזקה פשוטה לקבל שביה בצדקה⁴⁵ עת לשחוק⁴⁶ היא הקושרת קשרי
 מלחמה⁴⁷ עת לחבוק⁴⁸ היא הכותבת דברי שלום ואמת⁴⁹ בשפה נעימה⁵⁰ על כל
 פשעי שירים אהבתו תכסה⁵¹ אם בסתר כנפיו יחסה⁵² יודוהו אחיו⁵³ בקול רנה
 ותודה⁵⁴ על כן קראה שמו יהודה⁵⁵. וכתב ע"כ⁵⁶ דברי יצר הרע אשר בקול
 השירים ועלגי שפה⁵⁷ יחזה מהתלות⁵⁸ יתהלך בגדולות⁵⁹, מכאן ואילך דברי יצר
 הטוב אשר ללכת בפיו ובלבו מסילות⁶⁰, ותוכחות מגולות⁶¹:

יחידה⁶², מה תבואני אל
 ובדרך להגאל
 ואם רוחך יתגאל
 נפשי לאל[וקים]
 5 יא זה אוהב פשע
 חדל ממני והשע⁶⁷
 אתה יולד רשע
 ואסתיר לשית בישע⁶⁸
 וכל רוח אין בקרבו⁷⁰
 פעלי ומכשול נתיבו
 מרגזו ומעצבו⁶³
 בתבל בפתגמי⁶⁴ כזבו
 אימתי אבא⁶⁵
 מה תרב אמרי⁶⁶
 החרש משקרי⁶⁹
 ושבוגי שבקרי⁷¹
 משאון שבקרי⁶⁵
 לעיות אדם בקרבו⁷¹

- 43 משוררים.
 44 ע"פ ישעיה יט א. עב — בגמטריה 72, סימן למספר הבתים בשיר הקודם.
 45 ע"פ שמות ג יט; פרקי דרבי אליעזר מג: וימינו של הקדוש ברוך הוא פשוטה לקבל
 שבים; ישעיה א כו.
 46 קהלת ג ד.
 47 סוטה ח ה.
 49 אסתר ט ל.
 50 ע"פ תפלת שחרית, את שם: בשפה ברורה ובנעימה.
 51 ע"פ משלי י יב.
 52 ע"פ תהלים סא ה. יחסה — בכתב היד: יכסה.
 53 ע"פ בראשית מט ת. תהלים מב ה.
 55 בראשית כט לה. ע"כ — עד כאן.
 57 ע"פ ישעיה כח יא. ע"פ ישעיה ל י.
 59 ע"פ תהלים קלא א. ע"פ דברים ל יד; תהלים פד ו.
 61 ע"פ משלי כז ה. סימן: יהוד[ה]. נשמה (תהלים כב כא, לה יז).
 63 ע"פ ישעיה יד ג. ע"פ דניאל א ח.
 65 ע"פ תהלים מב ג. ע"פ איוב לד לו.
 67 ע"פ איוב ז טז; תהלים לט יד. ע"פ תהלים יב ו.
 69 ע"פ תהלים סה ח. שבריק — משבריק, גליך.
 70 חבקוק ב יט. רוח — בכתב היד: רז.
 71 לעיות אדם בריבו — איכה ג לו.

- 10 וְיָמָה תִּקְוָתָךְ חָנָךְ⁷²
בְּרָגֶשׁ תִּמּוּתָהּ וְאֵנָךְ
בְּבוֹר פְּשָׁעִים צוֹנָךְ
וּכְעוֹף חֵישׁ וְכָנָךְ
אֶל ה' וְכָל טוֹבוֹ
- 15 דִּיִּיךְ הִלּוּמַת מַעְלִי
יִדְעָתִי כִּי בְשָׁלִי⁷⁷
בְּאוֹרֶךְ יָפֶה מְכוּלִי⁷⁹
לְפָלֶס לְבִי שְׁבִילִי
אֶף יֵשִׁיב צוֹר חֲרָבִי⁸²
- בְּשׂוֹא גְלִי שְׂאוֹנָךְ⁷³
דַּעַת אֱלֹקִים⁷⁴ שְׂפָנָךְ
מִשְׁלִיךְ רֹב עוֹנֶיךָ
תִּמָּךְ וְגִקְיוֹנָךְ
אֲשֶׁר מֵאֶסֶת בּוֹ⁷⁵
- מִשּׁוֹם עָלִי תִנּוּאוֹת⁷⁶
לִי עוֹנוֹת וְחַטָּאוֹת⁷⁸
הִנֵּה עֵינַי⁸⁰ רֹאוֹת
לְצוֹר עוֹשֶׂה נִזְרָאוֹת⁸¹
אֶל[ה]יִם הֵלֵא בְּשׁוּבוֹ

ובהגיע דבריו אלה פה גירונה עניתי למליצתו בניתי על תיבות החרוזים אשר עשה במליצתו כסדרן ולשיריו שירים בניתיים גם כן על תיבות חרוזי שיריו כסדרן וזה אשר כתבתי אליו:

בהשמע דבר המלך⁸³ מלך ישראל [אל] לתורה ולתעודה⁸⁴ לפקוד תרבות השיר, ויחל לרפא הריסותיו⁸⁵ ידי לא אסורות ורגלי לא לנחושתיים מוגשים⁸⁶.
ובהיותינו בין המצרים⁸⁷ גשא קינה⁸⁸ במאמרים נאים ממולאים בתרשישים⁸⁹.
ובהגיע דבריו אלי בעיר הקדש⁹⁰ גירונה ולבי ראה הרבה חכמה ודעת⁹¹ במלאכת השיר התעורר כי מצאו דבר אדונינו ובכה על שני מקדשים⁹².
עניתי חלקי⁹³ וצגתי לפניו⁹⁴ והוא בטוב חסדו לחבב דברים ולפרסמם בהמון המשכילים וחכמי חרשים⁹⁵.
קבץ כעמיר גורן עגולה⁹⁶ מהיושבים לפני השם⁹⁷ ולפניו במלחמתה של תורה⁹⁸ מאריות גברו⁹⁹ כל רכב עיר הקדש העיר העליזה ברצלונה ושלישים¹⁰⁰.

- 72 ע"פ איוב ח יג.
74 הושע ד א.
76 ע"פ איוב לג י.
78 איוב יג כג.
80 ע"פ בראשית מה יב.
82 ע"פ תהלים פט מד.
84 ישעיה ח כ.
86 ע"פ שמואל ב ג לד. מוגשים — בכתב היד: מגישים.
87 איכה א ג.
89 ע"פ שיר השירים ה יד.
90 נחמיה יא יח.
92 מגלה טז.
94 ע"פ בראשית מג ט.
96 ע"פ מיכה ד יב; סנהדרין ד ג: סנהדרין היתה כחצי גורן עגולה.
97 ע"פ ישעיה כג יח.
99 שמואל ב א כג.
- 73 ע"פ תהלים פט י; סה ח.
75 שופטים ט לח.
77 ע"פ יונה א יב.
79 ע"פ תהלים נ ב.
81 ע"פ ישעיה סד ב.
83 אסתר ב ח.
85 ע"פ מלכים א יח ל.
88 ע"פ יחזקאל יט א; יחזקאל כו יז.
91 קהלת א טז.
93 ע"פ איוב לב יז.
95 ע"פ ישעיה ג ג.
98 במלחמתה של תורה — מגלה טו.
100 ע"פ שמות יד ז; ישעיה נב א; צפניה ב טו.

ואח"כ שלח אלי כתבו כי הם פסקו¹ הדין ונתנו יתרון לשירו על שירי ושלח אלי הסליחה היקרה אשר כוננו ידיו² והוא צוה לי ללכת אחרי סעריי להכין נתיבתה, ולעשות כתבניתה³, ואכון להשלים מצותו, ולשמר פקודיו⁴ היו רעיוני מתאוששים⁵. ועם שברור אצלי כי דברי אדונינו זהב אופיר מזוקק שבעתים⁶ ודברי זולתו כאין לכנגדם האמנם נתמלאתי חמה ועברה, כאשר עוברה⁷, על פוסקי הדין כי מי ישרוק לדבורה לשפוט בין הזמיר והתור⁸ ומי יקרא עיר פרא⁹ לדין בין הסוסים והרכשים¹⁰. ועל זה כתבתי מה שכתבתי, הודיתי להם חלקם בחיים¹¹ כי רב הוא¹² ותפשתים על התדמותם במלאכת השיר עד שמלאם [לבם]¹³ לפסוק הדין בינינו ואמרתי כי האמנם ישבו שמה כסאות¹⁴ לחכמים ישמרם אל עליון¹⁵, כי מה טוב לחכמים אשר ע[י]ניהם בראשם לשמור רגלם מלכד, ומה נעים¹⁶ לבלתי הכנס במשעול צר¹⁷ לאשר עתידות למו חשים¹⁸. ויעף אחד מהשרפים מתנשא לאמור אני אמלוך ובידו רצפה¹⁹ רשפיה רשפי אש²⁰ מקנאתי להמצא שלמות בזולת אנשי מקומו²¹ אשר להתגדל תומכים על המון לאמים גורל²² ולהשתרר על גוים רבים²³ חלשים²⁴. ויבז בעיניו לשלוח יד²⁵ באהלות וקציעות²⁶ זמירותיה לבדנה, ויתן יד²⁷ כנגד כל עיר הקדש²⁸ גירונה לבלתי תת לה מהלכים²⁹ בין המשוררים ולא זכר כי הייתה ללויים נעימי זמירות ישראל עיר לשבת ומגרשים³⁰.

- 1 פסקו — בכתב היד: ספקו.
- 2 ע"פ שמות טו יז.
- 3 ע"פ שמות כה מ.
- 4 ע"פ תהלים קיט ד, קלד.
- 5 מתחזקים. ע"פ ישעיה מו ח.
- 6 ע"פ דברי הימים א כט ד; תהלים יב ז.
- 7 ע"פ אסתר ג ה; ברכות כט: בשעה שאתה מתמלא עליהם עברה כאשר עוברה.
- 8 ע"פ שיר השירים ב יב.
- 9 איוב יא יב.
- 10 ע"פ מלכים א ה ח.
- 11 תהלים יז יד.
- 12 במדבר כב ג.
- 13 ע"פ אסתר ז ה.
- 14 ע"פ תהלים קכב ה.
- 15 בראשית יד כ.
- 16 ע"פ תהלים קלג א; קהלת ב יד; משלי ג כו.
- 17 ע"פ במדבר כב כד.
- 18 ע"פ דברים לב לה.
- 19 ע"פ ישעיה ו ו; מלכים א א ה.
- 20 שיר השירים ח ו. רשפיה — בכתב היד: נשפיה?
- 21 ע"פ בראשית לח כא.
- 22 ע"פ תהלים טז ה; תהלים סה ח.
- 23 דברים ז א.
- 24 גורלות.
- 25 אסתר ג ו.
- 26 ע"פ תהלים מה ט.
- 27 בראשית לח כח.
- 28 ישעיה נב א.
- 29 ע"פ מלכים א טו יז; זכריה ג ז.
- 30 ע"פ במדבר לה ב; שמואל ב כג א.